

Національний інститут
стратегічних досліджень
Регіональний філіал в м. Ужгороді

МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ: ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ШЕНГЕНУ

**Регіональний філіал
Національного інституту
стратегічних досліджень
в м. Ужгороді**

**88017, Україна, м. Ужгород,
вул. Заворська, 30
тел./факс: 8 (03122) 3-18-27, 3-18-39
E-mail: riac@mail.uzhgorod.ua**

Регіональний філіал Національного інституту
стратегічних досліджень в м. Ужгороді
Фонд ім. Фрідріха Еберта
Регіональне представництво в Україні та Білорусі

**МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ:
ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ
ШЕНГЕНУ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО
“КРУГЛОГО СТОЛУ” ЕКСПЕРТІВ
(18 жовтня 2007 р., м. Ужгород)**

**УЖГОРОД
2007**

...5
10
13

18
23
32
39
43

53
51
65
71
79
2
0

4

1 ✓

3

0

7

3

3

ББК 66.4(4УКР)6

УДК 327(477)

М 44 Матеріали міжнародного "круглого столу" експертів
"Місний прикордонний рух: відповідь на виклики Шенгену"
Із ред. С. Мітряєвої. Ужгород: Графіка, 2007. – 272 с.

ISBN 978-966-96888-2-8

Вірною представляємо шестуні і матеріали учасників міжнародного "круглого столу" експертів "Місний прикордонний рух: відповідь на виклики Шенгену", який відбувся 18 жовтня 2007 року. В "круглому столу", організованому Регіональним філіалом Інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді та регіональним представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Східно-західній Польщі, на території України в Словаччій Республіці, взяли участь експерти України, Словаччини, Угорщини, Румунії, Чехії, а також інші діяльничества з цих країн, органи державної влади та місцевого самоврядування, міжнародні громадські організації та засоби масової інформації.

Обговорення були ширшої питаня, пов'язані з підготовкою державної стратегії Польщі та в перспективі Румунії до вхождения в Шенгенський простір, підготовкою підписання Угоди про запровадження локального прикордонного руху (*the local border traffic*) між державами сі Словаччини, та повідомлення незалежних організацій на ці питання.

ББК 66.4(4УКР)6

УДК 327(477)

Редакційна колегія:

Андрійко В.І.,

Воротін В.С., доктор наук з державного управління, професор
Мітряєва С.І., кандидат історичних наук, заслужений діяч науки і
техніки України (головний редактор)

Електронна версія: www.niss.gov.ua

*При повному або частковому відтворенні матеріалів цього видання
посилання на нього обов'язкове.*

Видання здійснено за підтримки Фонду ім. Фрідріха Еберта.

*Переклад матеріалів, представлених англійською мовою, здійснено
перекладачем п. Галкіною Т.*

Висловлені у виданні думки належать виключно авторам.

ISBN 978-966-96888-2-8

- © Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді, 2007
- © Фонд ім. Фрідріха Еберта, Регіональне представництво в Україні і Білорусі, 2007
- © Видавництво "Графіка", 2007

ЗМІСТ

ВСТУПНІ ПРОМОВИ

<i>Світлана МІТРЯЄВА</i>	5
<i>Штефан ХРОБОТ</i>	10
<i>Валерій ВОРОТІН</i>	13

СЕСІЯ I:

**МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ ЯК РЕАЛЬНА
АЛЬТЕРНАТИВА БУДІВНИЦТВУ НОВОЇ “ЗАЛІЗНОЇ
ЗАВІСИ”**

<i>Владімір БЕНЧ</i>	18
<i>Аттіла НОДЬ</i>	23
<i>Інна ОГНІВЕЦЬ</i>	32
<i>Овідіу ЕНЕ</i>	39
<i>Володимир ГОБЛИК</i>	43

СЕСІЯ II:

**ПІДГОТОВКА ПУНКТІВ ПРОПУСКУ ДО ВИМОГ
ШЕНГЕНУ**

<i>Міхал БОРГУЛА, Іван БЛАГО</i>	53
<i>Володимир ГОРОЖАНКІН</i>	61
<i>Елеонора КРОЧІАНОВА</i>	65
<i>Віктор ГОДЕБСЬКИЙ</i>	71
<i>Михайло ПОРАДА</i>	79
<i>Іван ПАЛЕШНИК</i>	92
<i>Микола ТОВТ</i>	100

СЕСІЯ III:

**МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ: ПОГЛЯД
НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

<i>Сергій ФЕДАКА</i>	114
<i>Юрай БУЗАЛКА, Владімір БЕНЧ, Світлана МІТРЯЄВА</i>	121
<i>Марек ЧАНЕК</i>	133
<i>Петро ТОКАР, Іван УСТИЧ</i>	160
<i>Світлана МІТРЯЄВА, Анжела КЛАЙЗНЕР</i>	187
<i>Володимир ПРИХОДЬКО</i>	193

Матеріали “круглого столу” експертів

переборення депресивності власних прикордонних територій Східної Словаччини, Кошицького та Пряшівського краю, так і з точки зору недопущення втрати позитивних минулих напрацювань транскордонного співробітництва між двома сусідніми-країнами.

*Володимир ПРИХОДЬКО,
генеральний директор Агентства із залучення
інвестицій та розвитку територій*

*Деякі економічні аспекти застосування засад
малого прикордонного руху в українсько-словацькому
прикордонні. Як показує, досвід попередніх років
“малий прикордонний рух”, покликаний забезпечити
гуманітарні контакти жителів прикордоння України і
країн Шенгенської зони, містить в собі ризики порушень
учасниками руху митних, міграційних та інших правил
обох сторін, що непокоїть словацьку та українську
сторони, спонукає у переговорному процесі до зуження
сфери застосування принципів малого прикордонного
руху, на суміжних територіях Словаччини та України, на
які вони будуть поширюватися. Про це свідчить
зокрема, розлога “контрабандна” статистика словацьких
митних органів, яка традиційно фігурує в такого роду
обговореннях, в тому числі і на сьогоднішній. Будучи
сама по собі об’єктивною, вона, на нашу думку не може
бути єдиною підставою для аналізу соціально-
економічних явищ в українсько-словацькому
прикордонні, що потребують більш широкого погляду.*

Насамперед, це пов'язано із суттєвими позитивними змінами економіки України в цілому, заходами щодо зменшення депресивності таких прикордонних районів Закарпаття, як Перечинський, Великоберезнянський, високими темпами розвитку економіки м. Ужгорода і Ужгородщини, де створюються нові робочі місця для молоді, зменшується човникова міграція працездатного населення, підвищується рівень оплати праці і добробуту. Усе це зменшує живильне середовище для масового нелегального прикордонного бізнесу, *переорієнтовує населення прикордоння на інше розуміння цінностей малого прикордонного руху.*

Реалізація в безпосередній близькості до кордонів з Угорщиною та Словаччиною масштабних інвестиційних проектів українського та іноземного капіталу в сфері виробництва автомобілів (“Євро кар” – “Шкода”), авто комплектуючих (“Ядзакі”, “Гроклін-Карпати”, “Матяш і Матяш”, “Берег кабелів”, “Ветавтомотів”), електронних процесорів (“Джейбіл”, “Флекстронікс”) *створює високооснащені і високооплачувані робочі місця, модернізує виробничі площі, мережі і шляхи сполучень, дає роботу десяткам фірм українських, угорських та словацьких підрядників.*

Можна стверджувати, що в межах території між Ужгородом, Мукачевом, Виноградовим, Загоню, Чіерна над Тисою та Кошіце створилися передумови для кластерного розвитку. Частішають випадки довготривалої роботи на українських підприємствах словацьких та угорських спеціалістів, навчання українських кадрів на кооперованих підприємствах Угорщини та Словаччини.

Інтенсифікація економічної кооперації у вищевказаному мікрорегіоні, якщо хочете Єврорегіоні, продовжуватиметься в рамках анонсованих або вже започаткованих інвестиційних проектів, пов'язаних із створенням "Індустріального парку Соломоново" в 1,5 км від Чіерна над Тисою, Українсько-Угорського логістичного центру Чоп-Загонь, будівництвом українськими інвесторами електростале-плавильного комбінату "Ворскла-стін" в с. Фенєшлітке (Угорщина).

Підсилюючим фактором взаємного інтересу стане відкриття міжнародного пункту переходу Чіерна над Тисою – Страж на українсько-словацькому кордоні, будівництво автобану V-го транспортного коридору на українській території, в 2007-2014рр. модернізації аеропортів Кошіце, Ужгорода та Мукачева,

Бескидських залізничних тунелів через Карпати, плановані російські інвестиції в будівництво широкої залізничної колії від Кошице до Братіслави і Відня, нових ліній електропередач під експорт української електроенергії в Словаччину.

Українськими фірмами із залученням словацьких, французьких і австрійських фірм ведуться активні будівельні та проектні роботи по створенню туристично-рекреаційних гірсько-лижних комплексів в населених пунктах *Кострино (Великобрезнянський район), Полонина Руна (Перечинський район) та Синяк (Мукачівський район) в 50 км зоні, прилеглій до кордону із Словаччиною. Значні потоки українських туристів є споживачами послуг словацьких гірськолижних центрів в Кошицькому та Пряшівському краях Словацької Республіки.*

На нашу думку, як вже зазначали і інші експерти, *при визначені територіальної зони застосування принципів малого прикордонного руху, словацькій стороні не варто ігнорувати значний потенціал усіх цих проектів з точки зору переборення депресивності власних прикордонних територій Східної Словаччини, Кошицького та Пряшівського краю.*

ВИСТУПИ У РОЗВИТОК ДИСКУСІЇ

*Андрій КРИЖЕВСЬКИЙ,
заступник директора Регіонального філіалу
Національного інституту стратегічних досліджень в
м. Ужгороді*

Як уже зазначалося у виступах експертів, не 1 січня 2008 року, а вже наприкінці грудня 2007 року заплановано вступ до Шенгенської зони нових держав-членів Європейського Союзу - Латвії, Литви, Естонії, Мальти, Польщі, Словаччини, Словенії, Чехії та Угорщини. Візи для в'їзду до назаних держав видаватимуться на умовах, вироблених державами-учасницями Шенгенської конвенції.

Наразі 15 країн Західної Європи є членами Шенгенської зони – Австрія, Бельгія, Греція, Данія, Ісландія, Іспанія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Португалія, Фінляндія та Швеція. Всі вони, крім Ісландії та Норвегії, є членами Європейського Союзу. *Всі ці країни видають громадянам України Шенгенські візи*, в той час як інші країни-члени ЄС, що порівняно недавно вступили в Євроунію, *видають громадянам України так звані національні візи*, що не дозволяють їх власникам подорожувати по всіх країнах Європейського Союзу.

Матеріали “круглого столу” експертів

вказувати окремим пунктом перелік населених пунктів, які підпадають під цю Угоду.

М34 “Малий прикордонний рух: відповідь на виклики Шенгену”: Матеріали міжнародного “круглого столу” експертів / Гол.ред. С.І.Мітряєва. – Ужгород, 2007. – 271 с.

ISBN 978-966-96888-2-8

У збірнику представлено виступи і матеріали учасників міжнародного “круглого столу” експертів “Малий прикордонний рух: відповідь на виклики Шенгену”, який відбувся 18 жовтня 2007 року. В роботі «круглого столу», організованого Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді та Регіональним представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі, за сприяння Посольства України в Словацькій Республіці, взяли участь експерти України, Словаччини, Угорщини, Румунії, Чехії, представники дипломатичних місій, органів державної влади та місцевого самоврядування, неурядових громадських організацій та засобів масової інформації.

На обговорення були винесені питання, пов’язані з підготовкою Угорщини, Словаччини, Польщі та в перспективі Румунії до входження в Шенгенський простір, підготовкою підписання Угоди про запровадження Інституту місцевого прикордонного руху (*the local border traffic*) між Україною та Словаччиною, та поглядом неурядових організацій на ці процеси.

ББК 66.4(4УКР)6

Наукове видання

**“МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ:
ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ШЕН ГЕНУ”**

Матеріали учасників міжнародного “круглого
столу” експертів

В авторській редакції

Комп'ютерне забезпечення:

Ю.В.Пацкань, Н.В.Лесько

Коректор: Л.І.Середа

Здано до набору 20.11.2007

Підписано до друку 29.11.2007.Формат 60x84/16.

Папір офсетний.Гарнітура Times New Roman Суг.

Тираж 500 прим. Замовлення №296-07

Видавництво “Графіка”

м. Ужгород, наб. Незалежності 21/3/3

тел-факс: 0312 643-706

Віддруковано з готового оригінал-макету

в друкарні ПП “Графіка”

м. Ужгород, вул. Університетська 21/321

тел.: 0312 642-644

